

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Oslo, 01.12.09

Høringsuttalelse: Forskrift om kapasitetsøkning lakse- og ørretoppdrett i 2010

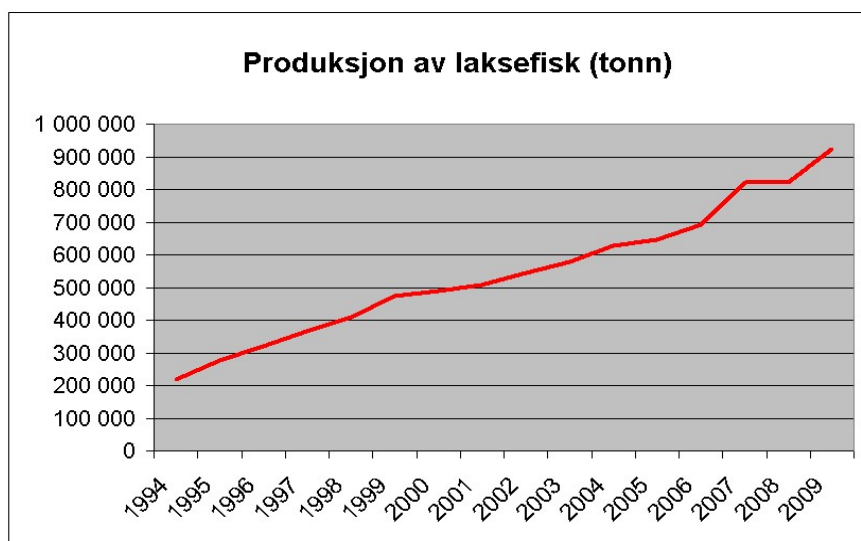
Bellona anbefaler og forventer at det ikke gis rom for noen kapasitetsøkning i 2010. Situasjonen med både lakselus og innblanding av rømt oppdrettslaks i gytebestandene til villaksen er ansett å ikke være bærekraftig. Først når disse alvorlige problemene er løst kan det være aktuelt med en videre vekst.

I 2010 tar Fiskeri- og kystdepartementet sikte på å øke maksimal tillatt biomasse (MTB) på tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret med fem prosent. Dette er stikk i strid med myndighetenes egne faginstanser. Både Fiskeridirektoratet og Direktoratet for naturforvaltning har frarådet noen videre produksjonsvekst i 2010 på bakgrunn av en rekke miljømessige utfordringer som oppdrettsnæringen står ovenfor.

Bellona forventer at departementet lytter til disse faginstansene og skrinlegger planene om kapasitetsøkning for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i 2010.

Kraftig vekst i lakseoppdrett

Oppdrett av laksefisk har vært gjenstand for en jevn kraftig vekst bortsett fra sykdomsperioden rundt 1992. I tiårsperioden 1998 til 2008 har produksjonen doblet seg fra 410.000 tonn til 822.000 tonn. For 2009 ligger det an til en økning på 12 prosent (Eksportutvalget for fisk). Det innebærer altså en økning på rundt 100.000 tonn bare det siste året til totalt 922.000 tonn.

Produksjon av laksefisk 1994 - 2009

En produksjonsøkning på 5 prosent kan høres lite og ubetydelig ut. Men med tanke på den historiske veksten og dagens store volum vil en slik økning utgjøre hele 46.000 tonn.

Akuttsituasjon med lakselus

Jo flere laksefisk som står i sjøen, jo flere verter er det for parasitten lakselus. Mengden lus i fjordssystemene vil derfor være nært knyttet til den samlede produksjonen av laksefisk.

Havforskningsinstituttet uttalte våren 2009 at situasjonen med lakselus flere steder var å regne som ikke bærekraftig med tanke på å bevare ville bestander av laksefisk. Tidligere i høst uttalte de følgende:

"Havforskningsinstituttet er svært bekymret over utviklingen i lakselussituasjonen med økt infeksjonsrate og tiltakende problemer med resistens. Vi kan stå overfor en katastrofe for både oppdrettsnæringen og våre ville stammer av laks og sjøørret."

Det hører til sjeldenhetene at forskningsinstitutt benytter seg av ord som *katastrofe* og det bør fortelle fiskeri- og kystdepartementet noe om alvorlighetsgraden av denne situasjonen.

I tillegg skrev Mattilsynet, i forbindelse med høringsrunden om ny lakselusforskrift, at regjeringens klarsignal til flere laksekonsesjoner i 2009 ville gi dem ekstra utfordringer i å håndtere situasjonen med lakselus. Direktoratet for Naturforvaltning betegner på sin side dagens situasjon med lakselus som *ute av kontroll* og skriver:

"Den dramatiske oppblomstringen av lakselus i høst er beviset på at det så langt ikke er satt i verk tilstrekkelige tiltak. Situasjonen er helt klart ute av kontroll. Laksestammene våre vil dø ut om ikke noe blir gjort."

Resistent lus krymper verktøykassa til oppdretter og myndigheter betraktelig i kampen for å få situasjonen under kontroll. I dag ser vi at stadig flere lus utvikler resistens mot de ulike lusekjemikalierne. Dette er svært bekymringsfullt, og en ytterligere økning av produksjonen vil være uansvarlig. Hvis næringen og myndighetene ikke lykkes med å ta tak i dette, kan det være spikeren i kista både for vill laksefisk og dagens oppdrettsnæring. I tillegg til de tradisjonelle tiltakene må det gjøres noe med antall verter til lusa. En produksjonsøkning er i så måte et åpenbart skritt i feil retning.

I stedet for kun å bruke mengde lus pr oppdrettslaks må fokus mer rettes mot hvor mye hvert fjord- og kystområde tåler av lakselus for å ivareta bestander av både villaks og sjøørret. Det må etableres et tak for total akseptabel luseproduksjon, og oppdrettsaktiviteten må justeres i forhold til denne.

For mye oppdrettsfisk i elvene

Etter lite rapportert rømming i 2008 viser tallene økt rømming for 2009. Dette viser at oppdrettsnæringen ikke har klart å løse dette problemet. Norsk institutt for naturforskning (NINA) sier at dagens situasjon med rømt laks ikke er bærekraftig. For å sikre villaksbestandene bør innblandingen av oppdrettslaks i gytebestandene ligge lavere enn fem prosent. Til tross for noe nedgang de siste årene, ligger dagens innblanding i snitt på rundt 15 til 16 prosent. Det må settes strengere krav om bedre utstyr og bedre rutiner ute på anleggene både når det gjelder oppdrett av laksefisk og torsk.

I tillegg til å forsøke å tallfeste mengden rømt oppdrettsfisk, er det også svært viktig å måle effekten av dette problemet ute i naturen. Derfor må også mengden rømt oppdrettslaks i ville gytebestander også tas inn som et mål på oppdrettsnæringens bærekraft.

Oppdrettsnæringen har lagt bak seg en lang periode med sterkt vekst. Representanter ofr næringen har hele tiden sagt at de jobber med løsninger på disse og andre miljøproblemer. På tross av problemene har næringen fått lov til å vokse. Det er nå på høy tid å kreve at disse problemene må løses før en videre vekst tillates. Dette vil gi næringen et mye sterkere incentiv for å utvikle og iverksette tiltak for å løse de mest akutte miljøproblemene.

Med Vennlig hilsen

Marius Dalen
Fagansvarlig akvakultur i Bellona